

ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК: 323.1

[https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-5\(11\)-214-224](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2020-5(11)-214-224)

Бондар Володимир Тимофійович,

аспірант Національної академії державного управління при Президентові України, 03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20, тел.: (+38) 050 209-54-25, e-mail: ptc.charit@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9833-9867>.

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Анотація. Статтю присвячено розгляду досвіду Республіки Польща у формуванні механізмів державного управління в реалізації етнонаціональної політики. Метою є ознайомлення з міжнародною практикою у цій сфері зацікавлених фахівців вітчизняного профільного середовища. Обґрунтовано вибір країни для дослідження.

Встановлено, що після здобуття Польщею повноправного членства в Європейському Союзі (2004 р.), процеси державотворення були спрямовані на завершення гармонізації чинного законодавства з європейським, передусім, що стосується Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. У результаті, 2005 року закладено єдину структуровану систему органів публічного управління задля забезпечення потреб етнічних спільнот й індивідуальних прав осіб, які належать до меншин.

Наголошено, що мовній політиці приділяється належна увага польською владою. Були визначені об'єкти державного регулювання з числа національних і етнічних меншин, а їх рідна мова набула предметної ознаки. До їх кола залучено також середовище, що використовує кашубську мову, якій надано окремий статус регіональної.

З'ясовано принципи формування механізму державного управління, його властивості. Окреслено повноваження й обов'язки віднесених до нього суб'єктів управлінського процесу.

Виокремлено, якому органу виконавчої влади відведено центральне місце і роль в системі управління. Зазначено про функції заснованої інституції з консультативним дорадчим профілем діяльності, особливості її утворюючих елементів. Описано їх взаємодію, характеристики спільного інтелектуального продукту роботи цих двох організацій.

Розкрито форми та методи участі у процедурі прийняття управлінських рішень, у тому числі на рівні двосторонніх міжнародних відносин з країнами походження національних меншин. Показано способи комунікації між органами публічного управління і меншинами, а також середовищем, що використовує регіональну мову.

Ключові слова: етнонаціональна політика, етнічність, національні та етнічні меншини, мова меншин, суб'єкти і об'єкти управлінських відносин, механізми державного управління.

Bondar Volodymyr Tymophiiiovych,

postgraduate student of the National Academy for Public Administration under The President of Ukraine, 20, Anton Tsedyk st., 03057 Kyiv, Ukraine, phone: (+38) 050 209-54-25, e-mail: ptc.charit@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9833-9867>.

MECHANISMS OF IMPLEMENTATION BY THE SUBJECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF ETHNONATIONAL POLICY IN THE REPUBLIC OF POLAND: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the experience of the Republic of Poland in forming mechanisms of public administration in implementation of the ethno-national policy. In order to familiarize with the international practice in this area interested specialists of the national profile environment. The country chosen for the research is substantiated.

It is established that after gaining by Poland the full-fledged membership in the European Union (2004), the processes of state formation were aimed at completing the harmonization of current legislation with European one, particularly The European Charter for Regional or Minority Languages. As a result, in 2005 a single structured system of public bodies was established to meet the needs of ethnic communities and the implementation of individual rights of persons belonging to minorities.

It is emphasized that the language policy is given the proper attention of the Polish authorities. There specified the objects of state regulation out of the number of national and ethnic minorities, their native language of the legally separated ethnic groups has acquired the subject's characteristics. They also include an environment that uses the Kashubian language, which has been featured with regional status.

It was found the principles of forming the mechanism of public administration, its properties. Defined the power and responsibilities assigned to this mechanism public administration bodies.

Specified to which entity of the executive power the main position and role was shared in the system of management. The functions of the established institution with the consultative and advisory profile of activity, features of its constituent elements are noted. The characteristics of the mutual intellectual product of these two organizations are described.

Forms and methods of interaction in the decision-making procedure, including at the level of bilateral international relations with countries of origin of national minorities, are highlighted. Ways of communication with representatives of minorities, as well as the environment that uses the regional language are featured.

Keywords: ethno-national policy, ethnicity, national and ethnic minorities, language of minorities, subjects and objects of administrative relations, mechanisms of public administration.

Постановка проблеми. Поряд з тим, що мовне питання в Україні вважається врегульованим, наявні тенденції свідчать про його політизацію. Представниками національно-культурних та етнічних спільнот висловлюється занепокоєння недостатнім врахуванням їх інтересів з огляду на міжнародний досвід вирішення подібних проблем, на тлі якого найбільшу увагу привертає угорська меншина [1]. Реалізуючи внутрішню політику органи державної влади України, засобами зовнішньополітичного відомства, змушені оперативно реагувати на окремі офіційні заяви сусідніх країн [2; 3; 4; 5]. За оцінкою вітчизняних науковців й експертів, мовне питання «стало сьогодні помітною проблемою, яка потребує подальшої розробки. Причиною цього є не лише його використання окремими політичними силами – навпаки, воно само стало до певної міри реакцією на прикрі помилки і перетини у здійсненні державної мовної політики» [6, с. 310]. Визнається, що «етнорегіональна багатоманітність України само по собі діє як потужний конфліктогенний чинник» [7]. Довготривала практика втручання з боку Росії, Румунії, Угорщини через спрощену процедуру надання свого громадянства громадянам України представникам відповідних етносів, а також фінансову, організаційну і інформаційну підтримку своїх меншин, на думку фахівців Національного інституту стратегічних досліджень, є однією з основних причин активізації сепаратистських тенденцій [8].

Системний підхід до формування державної політики в етнонаціональній сфері передбачає суб'єктно – об'єктний принцип відносин для реаліза-

ції органами публічного управління впливу на етнічний компонент громадянського суспільства. Одним із завдань повстає необхідність створення належних умов користування етнічною спільнотою рідною мовою та її розвиток, що є предметом вивчення у більш вужчому розумінні. Звідси – потреба у дієвих механізмах державного управління і способах їх реалізації в політичному, економічному, соціальному, правовому, організаційному й іншому вимірі, моделюванні дії, прогнозування наслідків.

Варто зауважити, що державна етнонаціональна політика України – це «органічна складова внутрішньої і зовнішньої політики держави, яка є сукупністю послідовних рішень і дій органів державної влади та місцевого самоврядування, спрямованих на задоволення соціальних, політичних і культурних потреб етнічних спільнот й окремих громадян, що належать до них, на утвердження у суспільстві атмосфери міжетнічної толерантності, на зміцнення загальнонаціональної єдності» [6, с. 301]. Тож складність самого процесу, множинність взаємозв'язку між суб'єктами публічного управління, імплементація на регіональному рівні, координування та взаємодія вимагають всебічного розгляду.

Актуальним, на погляд автора, є вивчення міжнародного досвіду формування механізмів державного управління, адаптованих в умовах європейського законодавства, насамперед Європейської хартії регіональних мов або мов меншин (далі – Хартія), що стало б позитивним сигналом для меншин України. Не буде помилкою дослідження і критичне переосмислення особливостей державотворен-

ня окремо узятої країни-члена Євросоюзу з подібними до українських новітньою історією становлення незалежності, поліетнічним складом населення й співмірним відношенням між титульною нацією та етнічною спільнотою – наприклад, Республіки Польща. Задля пошуку коректних рішень з наступним їх ймовірним впровадженням у вдосконаленні механізмів державного управління вітчизняною етнополітичною сферою суспільних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до прийнятої в наукових колах думки, «у вітчизняній науці ще немає єдиного підходу до визначення поняття «механізми державного управління»» [9]. Окремі питання формування і забезпечення ефективності механізмів державного управління перебували у фокусі уваги вітчизняних фахівців галузі державного управління, таких, як В. Б. Авер'янов, Г. В. Атаманчук, В. Д. Бакуменко, В. Б. Дзюндзюк, В. М. Князев, О. Б. Коротич, О. А. Машков, Н. М. Мельтюхова, Н. М. Миронова, Н. С. Миронова, П. І. Надолішній, Н. Р. Нижник, В. В. Нікітін, О. Ю. Оболенський, Г. С. Одінцова, В. М. Олуйко, Ю. П. Сурмін. На необхідності створення ефективного інституційного механізму наголошувалося Н. П. Підбережник [10]. Проблеми формування державою механізмів налагодження комунікації з національними меншинами вивчалися А. М. Дегтеренком [11]. Напрями вдосконалення правового поля механізмів задоволення потреб й інтересів громадян, що належать до національних меншин, запропоновані І. О. Кресіною [12]. Про важливість покращення конкретних політико-правових механізмів

забезпечення прав національних меншин, створення спеціального виконавчого органу влади з компетенцією вирішення питань етнонаціональної політики загалом та захисту національних меншин зокрема описано В. А. Явір [13]. Процес формування і реалізації державної політики Польщі й України у загальних рисах окреслено М. А. Бучиним та Х. І. Дутчак [14]. У дослідженні на замовлення Ради Європи подано результати вивчення виконавчих структур і консультативних механізмів захисту меншин в Україні; зроблено оглядовий порівняльний аналіз систем державного управління етнонаціональною сферою нашої країни, Чеської Республіки, Федеративної Республіки Німеччини, Румунії та Республіки Сербія; викладено загальні, політичні й технічні рекомендації [15]. Натомість питанню більш детального вивчення існуючих механізмів забезпечення етнополітики в зарубіжних країнах відводилася недостатня увага.

Мета статті – розглянути досвід Республіки Польща у реалізації органами публічного управління етнонаціональної політики через призму формування механізмів державного управління.

Виклад основного матеріалу. Попри двозначність дій польської влади з так званим «паспортним тиском» на етнічних поляків в Україні відзначаються й позитивні аспекти. Представники польської меншини України переважною більшістю протягом 1980 – 1990 років брали активну участь на боці української національної демократії в її прагненнях здобути державний суверенітет. Одним із наслідків офіційного перегляду польською владою історичної політики щодо

України у позитивний бік, Польща була однією з перших країн, що визнала незалежність нашої держави. У Договорі між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво (1992 р.) закріплені права національних меншин, польської в Україні та української – в РП, на збереження, самобутній розвиток своєї етнічності, культурної, мовної і релігійної ідентичності без будь-якої дискримінації, зазначено про необхідність дотримання носіями етносів лояльності до країни свого проживання, документ, який в цілому отримав позитивні відгуки у вітчизняному експертному середовищі. Промовистим прикладом конструктивного діалогу, як реакція на реформування вітчизняної освітньої галузі, стало підписання у жовтні 2017 року міністрами освіти спільної Декларації про гарантування польській меншині в Україні та українській в Польщі права на вивчення рідної мови або навчання нею, яка потребує подальшого опрацювання у частині механізмів реалізації передбачених завдань. Що відбулося на тлі компромісних рішень з Болгарією й ліберальною до нас Словаччиною, попри стримано-критичну позицію офіційного Бухаресту і діаметрально протилежну Будапешту. Сучасні двосторонні відносини можна охарактеризувати як стратегічне партнерство, Польща активно лобіює інтереси України в Європейському Союзі. Отже – у широкому сенсі, ознайомлення з практикою Польщі дозволить не лише знаходити корисні рішення для можливої імплементації у внутрішній політиці етнополітичної сфери, а використовувати релевантні дані про стан української меншини в цій країні для корегування

роботи в рамках українсько-польських домовленостей, участі в діяльності міжурядових механізмів (комісіях, комітетах, групах тощо).

Досліджуючи тему пропонується спиратися на теоретичні розробки вітчизняних науковців. Серед принципів побудови механізмів державного управління виокремлюються: «системність урахування інтересів і особливостей усіх учасників відносин; історичність та ситуативність; створення умов для розвитку людини, реалізації її творчої активності» [9].

У ході аналізу польського чинного законодавства у сфері етнонаціональної політики привертає увагу закон «Про національні та етнічні меншини, а також про регіональну мову» (2005 р.) (далі – Закон) як один із базових профільних правових актів [16]. Його дія спрямована на регулювання питань збереження і розвитку культурної ідентичності національних й етнічних меншин та регіональної мови, способу реалізації принципу рівноправності осіб незалежно від їх етнічного походження. Прописані основні завдання, компетенції органів державного управління і територіального самоврядування у цих справах. Основним є Конституція (1997 р.), яка містить норми щодо захисту прав етнічної спільноти.

З метою структуризації й утворення складових загальної системи суспільних відносин етнічної сфери, в Законі передбачені чіткі критерії визначення її об'єктів. По суті, в Польщі законодавчо визнано відповідно національних меншин в кількості 9 (білоруська, чеська, литовська, німецька, вірменська, російська, словацька, українська та єврейська), етнічних –

4 (караїмська, лемківська, ромська і татарська).

Зі сторони предмета наукових досліджень, під мовою меншин розуміється власна мова національних та етнічних меншин, визначених цим актом – усього 13 мов. Серед прав осіб з числа меншин передбачено:

а) користування рідною мовою у приватному або публічному житті;

б) розповсюдження і обмін інформацією; в) відображення мовою меншини приватної інформації; г) вивчення мови або навчання нею. Прикметно, що в окремих випадках, мові меншин надається статус допоміжної. Це дозволяє використовувати її в гмінах мешканцями з числа меншини для звернення до місцевого органу в письмовій або усній формі. Для цього необхідно, щоб частка таких осіб перевищувала 20% від загального населення гміни, а вона сама була внесена до «Офіційного реєстру гмін, в яких вживається допоміжна мова» (далі – Офіційний реєстр). Беручи за основу критерії Хартії кашубська мова визнана регіональною мовою. Право на вивчення регіональної мови або навчання нею прирівнюється до порядку встановленому для осіб, які використовують мову меншин, у відповідності до положень Закону РП «Про систему освіти» (1991 р.).

Погоджуємося з думкою науковців, що «масштабність і складність об'єкта зумовлює необхідність формування великого узагальнюючого механізму» державного управління, щоб «його функціонування забезпечувало зміцнення цілісності відповідної системи, для чого необхідно обрати оптимальний рівень децентралізації прийняття управлінських рішень» [9].

Згідно з Законом, до суб'єктів управлінського процесу віднесено центральні й воєводські органи виконавчої влади. З-поміж ЦОВВ, ключовим з виконання його положень визначено Міністерство у справах релігійних конфесій, національних та етнічних меншин.

Основні завдання міністерства, це: 1) реалізація прав і потреб меншин (шляхом збереження й розвитку ідентичності, культури та мови, інтеграції в громадянське суспільство; рівного трактування осіб незалежно від їх етнічного походження); 2) взаємодія з іншими органами влади; 3) здійснення аналізу правового і соціального забезпечення меншин; 4) пропагування знань на тему меншин та їх культури, моніторинг ситуації навколо меншин на предмет можливого виявлення ознак дискримінації, розробка методів й стратегії протидії такій дискримінації; 5) робота по збереженню і розвитку регіональної мови.

Серед повноважень воєводи такі: координування діяльності органів державного управління на території воєводства; захист прав меншин та осіб, що використовують регіональну мову, протидія порушенню цих прав або дискримінації осіб, які належать до меншин; вирішення проблем меншин. У своїй діяльності він співпрацює з органами місцевого самоврядування й громадськими організаціями, об'єднаннями меншин; рекомендує програми для підтримки меншин, збереження і розвитку регіональної мови; призначає представника у справах національних й етнічних меншин на підлеглий йому території.

Вочевидь, що процес побудови на законодавчому рівні управлінського

механізму відтворено за етапами, що передбачають «обґрунтування мети функціонування, визначення кола учасників відносин (суб'єктів і об'єктів управління, споживачів послуг), їх інтересів, цілей, завдань щодо реалізації загальної мети» [9]. В залежності від засобів, такий механізм можна охарактеризувати як комплексний відповідно до основних сфер суспільної діяльності.

За основу форми й методів роботи усіх учасників відносин, польським законодавцем обрано механізм взаємодії у вигляді консультативно-дорадчого органу при кабінеті міністрів, це – Спільна комісія уряду і національних та етнічних меншин (далі – Комісія). Окреслено її завдання: 1) оцінка стану реалізації прав і потреб меншин, формулювання пропозицій, визначення способів їх реалізації; 2) ініціювання програм зі створення сприятливих умов для збереження й розвитку культурної ідентичності меншин, регіональної мови; 3) розгляд законопроектів стосовно меншин; 4) аналіз видаткової частини державного бюджету на предмет визначення розміру і принципів розподілу коштів на захист, збереження та розвиток культурної ідентичності й регіональної мови; 5) організація протидії дискримінації осіб, які належать до меншин; 6) затвердження звіту про стан національних та етнічних меншин, а також регіональну мову. Реалізація Комісією покладених на неї повноважень передбачає: взаємодію з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями; звернення до інституцій, установ, наукових кіл, громадських об'єднань для оцінки ситуації, експертизи або

надання інформації, запрошення їх представників до участі в роботі. Комісія очолюється двома співголовами – уповноваженими від Міністерства у справах релігійних конфесій, національних та етнічних меншин і від середовища, що використовує регіональну мову. До її складу входять представники міністерств (у справах релігійних конфесій, національних та етнічних меншин; державної адміністрації; культури; освіти; фінансів; праці; юстиції; внутрішніх справ; соціального забезпечення; закордонних справ), комітету статистики, ради охорони історичної пам'яті, канцелярії кабінету міністрів. По 2 представники від білоруської, литовської, німецької, української, лемківської і ромської меншини, а також середовища, що використовує регіональну мову, 1 – чеської, вірменської, російської, словацької, єврейської, караїмської і татарської меншини. Секретар – від міністерства у справах релігійних конфесій, національних та етнічних меншин. Організаційно-технічне обслуговування здійснюється за рахунок зазначеного міністерства.

Продуктом спільної роботи Міністерства у справах релігійних конфесій, національних та етнічних меншин і Комісії є «Звіт про стан національних та етнічних меншин, а також регіональну мову в Республіці Польща». Це масив із статистичних даних, інформації про управлінські рішення й їх виконання, інші відомості, які міністерство затребує від усіх задіяних суб'єктів за їх компетенцією. Зведення покладено на міністра, періодичність звітування – кожних два роки. За змістом він включає систематизовані дані по кожній меншині і середовищу, що

використовує регіональну мову. Для прикладу: чисельність та відсоток від загального населення; гендерний і віковий склад; територію розселення; етнічні громадські й політичні організації; друковані і електронні ЗМІ; головні культурні події; число представників меншини у виборчих органах усіх рівнів; двосторонні механізми або угоди з країною походження національної меншини в частині що стосується захисту її прав; рівень концентрації етнічного населення по регіону у порівнянні з безробіттям; індивідуальні права осіб або колективні права меншин згідно з Конституцією РП; кількість карних справ з розбивкою до якої меншини належить постраждала особа та класифікацією протиправної дії за складом злочину; заходи на підтримку й розвиток культури із зазначенням кошторису; обсяг годин мовлення та якими радіостанціями, бюджетні витрати; розмір субвенції на освіту учнів меншин по мовах і роках; алгоритм розрахунку субвенцій на освіту для територіальної одиниці органу самоврядування на рік; кількість годин навчання мовою меншин й учнів у школах; стан виконання стратегії розвитку освіти меншин; звіт Уповноваженого у справах людини; перелік гмін внесених до Реєстру в яких використовується допоміжна мова (станом на 2019 р. таких 33 одиниці); перелік гмін на території яких використовується мова меншин у назвах місцевостей і фізикографічних об'єктах (59 одиниць) та інші відомості. Після консультацій з представниками меншин Звіт подається на розгляд у кабінет міністрів.

Висновки. На підставі аналізу наведених фактів польський досвід по-

казав, що створений відповідно до чинного законодавства механізм державного управління закликаний сприяти виконанню суб'єктами відносин їх основних управлінських функцій. Єдина система управління етнополітичною сферою має чітку ієрархічну структуру, до якої входять центральні та місцеві органи влади, що передбачає децентралізацію управлінських рішень.

Реалізації інтересів суб'єктів і об'єктів покладений спеціальний центральний орган влади. Крім основних завдань внутрішньої політики в етнополітичній сфері, він здійснює координуючі функції по взаємодії усіх профільних інституцій у забезпеченні необхідної комунікації.

Інтелектуальний продукт у вигляді зведеного звіту про виконану визначеним міністерством роботу розглядається й затверджується консультативно-дорадчим органом, до складу якого, нарівні з представниками органів публічного управління, входять уповноважені особи від меншин та середовища, що використовує регіональну мову.

Така система спрямована на комплексне забезпечення інтересів об'єктів етнополітичної сфери, які є кінцевими споживачами управлінських і соціальних послуг, значною мірою, надає можливість владі своєчасно реагувати на існуючі виклики та відповідно корегувати політику шляхом вдосконалення механізмів державного управління.

Перспективні напрями подальших розвідок у зазначеному напрямі. Припускаємо, що наступний етап у вивченні досвіду Республіки Польща в реалізації етнополітичної по-

літики передбачатиме: дослідження ефективності механізмів державного управління на основі аналізу звітів про стан національних та етнічних меншин, а також регіональну мову в РП (усього шість, за 2007 – 2019 роки) й інших документів і відомостей; вивчення способів реагування суб'єктами публічного управління на окремі тенденції розвитку етнополітичної сфери, зокрема мовної політики; складання методичних рекомендацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. На Закарпатті зібрали 64 підписів проти мовних законопроектів у ВР. URL: <https://7dniv.info/society/88200-na-zakarpatt-zbrali-64-000-pdpisv-protimovnih-zakonoproektv-u-vr.html> (дата звернення: 10.08.2020).

2. Коментар МЗС України щодо висловлювань Посла Угорщини в Україні. URL: <https://mfa.gov.ua/news/11058-comment-by-the-ministry-of-foreign-affairs-of-ukraine-on-the-statements-of-the-ambassador-of-hungary-to-ukraine> (дата звернення: 10.08.2020).

3. В Украине есть три реформы, негативные для прав венгерского меньшинства – посол. URL: <https://interfax.com.ua/news/political/677675.html> (дата звернення: 10.08.2020).

4. Заява МЗС України у зв'язку із ухваленням Народними Зборами Болгарії Декларації щодо адміністративно-територіальної реформи в Україні. URL: <https://mfa.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-u-zvyazku-iz-uhvalennyam-narodnimi-zborami-bolgariyi-deklaraciyi-shchodo-admini-strativno-teritorialnoyi-reformi-v-ukrayini> (дата звернення: 10.08.2020).

5. МЗС обурила заява посла Угорщини: порушує домовленості міністрів. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/07/30/7112722/> (дата звернення: 10.08.2020).

6. Політика суспільних реформ: стратегія, механізми, ресурси. Збірник наукових праць / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД НАН України, 2018. 472 с.

7. Зварич І. Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст: Монографія / І. Т. Зварич. Київ: Дельта, 2009. С. 96.

8. Потенційні загрози регіональному сепаратизму в Україні. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/potencialni-zagrozi-regionalnogo-separatizmu-v-ukraini> (дата звернення: 10.08.2020).

9. Одінцева Г. С., Дзюндзюк В. Б., Мельтюхова Н. М., Миронова Н. М., Коротич О. Б. Механізми державного управління. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 2 : Методологія державного управління // наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін., 2011. С. 375 – 376.

10. Підбережник Н. Інституційний механізм публічного управління у сфері етнополітичних відносин в Україні. Державне управління на місцеве самоврядування, 2017. Випуск 4. С. 104 – 112.

11. Дегтеренко А. М. Процеси політизації етнічності в Україні: загрози та можливості для державної політики в умовах зовнішньої агресії. URL:

https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-12/nats_konsol-eee72.pdf (дата звернення: 10.08.2020).

12. Кресіна І. О. Етнокультурна автономія як політико-правовий інститут захисту прав національних меншин / Наукові записки. ІПіЕНД НАН України, 2019. Випуск 3 – 4 (99 – 100). С. 204 – 223.

13. Явір В. Проблеми в сфері забезпечення прав національних меншин у контексті євроатлантичної інтеграції України / Наукові записки. ІПіЕНД НАН України, 2019. Випуск 3 – 4 (99 – 100). С. 50 – 63.

14. Бучин М. А., Дутчак Х. І. Особливості формування та реалізації державної політики щодо захисту прав національних меншин (на прикладі України та Республіки Польща). Вісник Донецького національного університету ім. В. Стуса, Сер.: Політичні науки, 2019. С. 68 – 73.

15. Зміцнення захисту національних меншин в Україні: виконавчі структури та спеціалізовані механізми ведення діалогу в міжнародній перспективі. Дослідження / Т. Маллой, Л. Джорджевич, Н. Мекахаль. Департамент боротьби з дискримінацією, Рада Європи, 2018. 108 с.

16. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r. Warszawa: Kancelaria Sejmu, 2017.

17. VI Raport dotyczący sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 2017. URL: <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/prawo/ustawa-o-mniejszosc/raporty-ustawowe/11108,VI-Raport-dotyczacy-sytuacji-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych-oraz-jezyka-reg.html?search=60601276715503> (дата звернення: 10.08.2020).

REFERENCES:

1. Na Zakarpatti zibraly 64 pidpysiv proty movnykh zakonoproektiv u VR [In Transcarpathia, 64 signatures were collected against language bills in the Verkhovna Rada]. (2017). 7dniv.info. Retrieved from <https://7dniv.info/society/88200-na-zakarpatt-zbrali-64-000-pdpisv-proti-movnih-zakonoproektiv-u-vr.html> [in Ukrainian].

2. Komentar MZS Ukrainy shchodo vyslovliuvan Posla Uhorshchyny v Ukraini [Comment of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the statements of the Ambassador of Hungary to Ukraine]. (2019). mfa.gov.ua. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/news/11058-comment-by-the-ministry-of-foreign-affairs-of-ukraine-on-the-statements-of-the-ambassador-of-hungary-to-ukraine> [in Ukrainian].

3. V Ukraine est tri reformy, negativnye dlya prav vengerskogo menshinstva – posol [There are three reforms in Ukraine that are negative for the rights of the Hungarian minority – the ambassador]. (2020). interfax.com.ua. Retrieved from <https://interfax.com.ua/news/political/677675.html> [in Russian].

4. Zaiava MZS Ukrainy u zviazku iz ukhvaleniam Narodnymy Zboramy Bolharii Deklaratsii shchodo administrativno-terytorialnoi reformy v Ukraini [Statement of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine in connection with the adoption by the People's Assembly of Bulgaria of the Declaration on Administrative and Territorial Reform in Ukraine]. (2020). mfa.gov.ua. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/news/zayava-mzs-ukrayini-u-zvyazku-iz-uhvalennyam-narodnimi-zborami-bolgariyi-deklaraciyi-shchodo-administrativno-terytorialnoi-reformy-v-ukrayini> [in Ukrainian].

5. MZS oburyla zaiava posla Uhorshchyny: porushuie domovenosti ministriv [The Foreign Ministry was outraged by the statement of the Hungarian ambassador: he violates the agreements of the ministers]. (2020). www.eurointegration.com.ua. Retrieved from <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/07/30/7112722/> [in Ukrainian].

6. Rafalskyi, O.O., Maiboroda, O.M. (Eds.). (2018). Polityka suspilnykh reform: stratehiia, mekhanizmy, resursy [Policy of social reforms: strategy, mechanisms, resources. Collection of scientific works]. Kyiv: IPIEND NAN Ukrainy [in Ukrainian].

7. Zvarych, I.T. (2009). Etnopolityka v Ukraini: rehionalnyi kontekst [Ethnopolitics in Ukraine: regional context]. Kyiv: Delta [in Ukrainian].

8. Stepyko, M.T. (2014). Potentsiini zahrozy rehionalnomu separatyzmu v Ukraini. Analitychna zapyska [Potential threats to

regional separatism in Ukraine. Analytical note]. niss.gov.ua. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/potencialni-zagrozi-regionalnogo-separatizmu-v-ukraini> [in Ukrainian].

9. Odintsova, H.S., Dziundziuk, V.B., Meltiukhova, N.M., Myronova, N.M., Korotych, O.B. (2011). Mekhanizmy derzhavnogo upravlinnia. Entsyklopediia derzhavnogo upravlinnia. T. 2: Metodolohiia derzhavnogo upravlinnia [Mechanisms of public administration. Encyclopedia of public administration. Vol. 2: Methodology of public administration]. Yu.V. Kovbasiuk, Yu.P. Surmin, P.I. Nadolishnii (Eds.). Kyiv: NADU [in Ukrainian].

10. Pdberezhnyk, N. (2017). Instytutsiinyi mekhanizm publichnogo upravlinnia u sferi etnopolitychnykh vidnosyn v Ukraini [Institutional mechanism of public administration in the field of ethno-political relations in Ukraine]. Derzhavne upravlinnia na mistseve samovriaduvannia – Public administration for local self-government, 4, 104-112 [in Ukrainian].

11. Dehterenko, A.M. (2017). Protsesy polityzatsii etnichnosti v Ukraini: zahrozy ta mozhlyvosti dlia derzhavnoi polityky v umovakh zovnishnoi ahresii [Processes of politicization of ethnicity in Ukraine: threats and opportunities for public policy in the conditions of foreign aggression]. niss.gov.ua. Retrieved from https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-12/nats_konsol-eee72.pdf [in Ukrainian].

12. Kresina, I.O. (2019). Etnokulturna avtonomiia yak polityko-pravovyi instytut zakhystu prav natsionalnykh menshyn [Ethnocultural autonomy as a political and legal institute for the protection of the rights of national minorities]. Naukovi zapysky. IPIEND NAN Ukrainy – Scientific Messages of I.F. Kuras Institute of Political and Ethnonational Researches of the NAS of Ukraine, 3-4(99-100), 204-223 [in Ukrainian].

13. Yavir, V. (2019). Problemy v sferi zabezpechennia prav natsionalnykh menshyn u konteksti yevroatlantychnoi intehtratsii

Ukrainy [Problems in the sphere of ensuring the rights of national minorities in the context of Euro-Atlantic integration of Ukraine]. Naukovi zapysky. IPIEND NAN Ukrainy – Scientific Messages of I.F. Kuras Institute of Political and Ethnonational Researches of the NAS of Ukraine, 3-4(99-100), 50-63 [in Ukrainian].

14. Buchyn, M.A., Dutchak, Kh.I. (2019). Osoblyvosti formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky shchodo zakhystu prav natsionalnykh menshyn (na prykladi Ukrainy ta Respubliky Polshcha) [Peculiarities of formation and implementation of state policy on protection of rights of national minorities (on the example of Ukraine and the Republic of Poland)]. Visnyk Donetskooho natsionalnoho universytetu im. V. Stusa, Ser.: Politychni nauky – Bulletin of the Vasyl Stus Donetsk National University. Series Political sciences, 4, 68-73 [in Ukrainian].

15. Malloy, T.H., Djordevic, L., Mekahal, N. (2018). Zmitsnennia zakhystu natsionalnykh menshyn v Ukraini: vykonavchi struktury ta spetsializovani mekhanizmy vedennia dialohu v mizhnarodnii perspektyvi. Doslidzhennia [Strengthening the Protection of National Minorities in Ukraine: Executive Structures and Specialised Dialogue Mechanisms in an International Perspective]. Council of Europe, Department of Anti-Discrimination [in Ukrainian].

16. Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r. (2017). Warszawa: Kancelaria Sejmu [in Polish].

17. VI Raport dotyczący sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego w Rzeczypospolitej Polskiej. (2017). Warszawa. mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl. Retrieved from <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/prawo/ustawa-o-mniejszoscia/c/raporty-ustawowe/11108,VI-Raport-dotyczacy-sytuacji-mniejszosci-narodowych-i-etnicznych-oraz-jezyka-reg.html?search=60601276715503> [in Polish].